

Aantekeningen:

Communisme → planeconomie

- Overheid zet in (jaar) plannen wat er gemaakt word
- Overheid bepaald de prijs

Kapitalisme → vrijemarkteconomie

- Vraag/aanbod bepalen
- Weinig invloed van de overheid

Bnp/hoofd → gemiddelde inkomen P.P. per jaar (dit is een indicator die iets zegt over de rijkdom van een land)

Bnp = het totaal inkomen van een land.

Formele sector → geregistreerd werk

Informele sector → ongeregistreerd werk

Centrum landen:

- Hoog bnp/hoofd
- Werken vooral in de dienstverlening
- Bedenken/verkopten producten

Semiperiferie landen:

- Laag maar groeien bnp/hoofd
- Mensen werken vooral in de industrie
- Hier assembleren mensen vooral onderdelen.

Periferie landen:

- Er is veel landbouw
- Landen halen hier hun grondstoffen vandaan
- Werken vooral in de informele sector

Invloed ontwikkeling van een land:

Natuurlijke factoren → ligging (landlocked of aan zee)

- ➔ Bergachtig gebied
- ➔ Klimaat (te warm/koud)
- ➔ Grondstoffen
  - Hoe ga je ermee om?

Menselijke factoren:

- ➔ Politiek systeem (corruptie)
- ➔ Koloniaal verleden

Outsourcing = werk uitbesteden aan een ander land omdat de loonkosten er lager zijn en/of omdat ze beter zijn in wat er moet gebeuren

BRICS	Brazilië, Rusland, India, China en Zuid-Afrika. Afkorting voor landen die na 2000 een snelle economische ontwikkeling doormaakten.
Dekolonisatie	Periode vooral tussen 1945 en 1970 waarin de vroegere koloniën onafhankelijk worden
Exploitatiekolonie	Kolonie die door het moederland gebruikt wordt als wingewest. Ontwikkeling van de kolonie komt op de 2 ^e plaats
Global shift	De verschuiving van de aarde van het economisch kerngebied. Vaak verstaat men hieronder de verschuiving van de randen van Noordelijke Atlantische Oceaan naar de stille Oceaan
Globalisering	Proces waarbij gebieden op aarde tal van terreinen (economisch, cultureel, sociaal en politiek) steeds weer met elkaar verbonden raken.
Handelskolonialisme	Vestiging van Europese handelsmaatschappijen in de nieuw ontdekte gebieden van Afrika, Amerika en Azië met het doel handel drijven
Handelsoorlog	Een situatie waarbij landen over en weer door het heffen van importtarieven de binnenlandse markt afschermen tegen buitenlandse concurrentie
Industrieel kolonialisme	Fase waarin Europese moederlanden koloniën stichten en die zelf besturen, met als doel de aanvoer van grondstoffen veilig te stellen en een afzetmarkt voor hun industriële eindproducten te vormen.
Just-in-time	Principe dat goederen precies op tijd worden aangeleverd. Voorraadvoering en dure opslag van goederen wordt hierdoor beperkt
Koude oorlog	Periode waarin de twee wereldmachten VS en Sovjet-Unie vijandig tegenover elkaar staan
Landlocked	Landen die opgesloten liggen tussen andere landen en dus geen vrije toegang tot de zee hebben
Multipolaire wereldeconomie	Een economie waarbij op meerdere plaatsen in de wereld economische kerngebieden ontstaan. Dit systeem vervangt dus het huidige wereldsysteem bestaande uit centrum, semiperiferie en periferie
Politieke systeem	De wijze waarop een land wordt bestuurd.
Productieketen	De schakels waaruit het productieproces van goederen bestaat, van grondstof tot eindproduct
Vestegingskolonie	Gebied waar kolonisten zich blijvend vestigen en de kolonie opbouwen, vaak naar het voorbeeld van het moederland
Vrijemarkteconomie	Economisch systeem waarbij de productie in handen is van particuliere ondernemers

Vrijhandel	Handel waarbij de grenzen tussen handelsgebieden zo veel mogelijk worden weggenomen
WTO	Wereldorganisatie die pleit voor vrijhandel (World Trade Organisation)
Arbeidsintensief	de loonkosten zijn de belangrijkste kostenpot voor het maken van een product. Het tegenovergestelde noem je arbeidsextensief
Herstructurering	een blijvende omvorming van de economie, bijv. van agrarisch naar industrieel of van industrieel naar diensteneconomie
De-industrialisatie	ontwikkeling waarbij de (oude) industriële activiteiten voor een belangrijk deel verdwijnen in een regio
Kapitaalintensief	bij de productie word veel kapitaal gebruikt (dure machines, gebouwen) in vergelijking met de kosten voor arbeid en grondstoffen. Een chemisch bedrijf is kapitaalintensief
Agglomeratievoordeel	het voordeel dat bedrijven hebben door dicht bij elkaar in de buurt te zitten
Globaliseringindex	de rangorde van landen naar mate van openheid en gerichtheid op het buitenland
Outsourcing	het verplaatsen van economische bedrijvigheid (vooral ook diensten) vanuit rijke landen naar goedkopere gebieden
Brainport	gebied dat behoort tot de kenniseconomie met hoge dichtheid aan hightechbedrijven, universiteiten en onderzoeksinstituten
Vestegingsfactoren	redenen voor een bedrijf om zich juist daar te vestigen, bijvoorbeeld vanwege een goede bereikbaarheid
Regionaal ontwikkelingsbeleid	extra ondersteuning vanuit de EU of Den Haag voor achterblijvende gebieden.

Leerdoelen:

Je weet waarom het economisch wereldbeeld kantelt:

Omdat China eerst alleen dingen produceerde maar nu ook ontwikkeld.

Je begrijpt het verband tussen globalisering en de verschuiving van het handelspatroon:

Nu word er op meer plekken in de wereld gehandeld, deze plekken liggen verder uit elkaar.

Je weet welke begrippen passen bij verschillende fasen van de wereldeconomie:

Handelskolonialisme en industrieel kolonialisme

Je begrijpt dat een handelsoorlog de globalisering kan bedreigen

Nu komen producten van over de hele wereld en als de overheid dat gaat beperken word er minder buiten de grenzen gehandeld, dat is bij globalisering vooral de bedoeling.

Je kunt aan de hand van bron 10 en de atlas de veranderende positie van de VK uitleggen

Het Verenigd Koninkrijk was ooit een grote wereldmacht in de handel. Vooral omdat het veel koloniën had. Nu zijn China en Amerika de grootste wereldmachten.

Je weet een aantal interne en externe oorzaken voor verschil in ontwikkeling te noemen

Koloniale verleden, ligging (landlocked), klimaat. Politieke factoren (of ze corrupt zijn bijvoorbeeld) En de rol van een land in de wereldeconomie.

je weet de oorzaken, gevolgen en mogelijke oplossingen van de de-industrialisatie van het Ruhrgebied

oorzaken: dalende vraag naar steenkool en concurrentie uit lageloonlanden

gevolgen: het Ruhrgebied is een plek geworden waar vooral in de dienstensector word gewerkt.

Je kunt het verband tussen de-industrialisatie herstructurering en kenniseconomie uitleggen

Door de opkomst van de kenniseconomie werden heel veel gebieden ge-de-industrialiseert en kwam er een herstructurering, want er werd veel meer gefocust op dienstensector.

Je weet welke factoren verklaren waarom de regio Eindhoven zich heeft ontwikkeld tot een brainport.

Aanwezigheid van bedrijven die elkaar goed aanvullen. Hoog opgeleide beroepsbevolking en de nabijheid van interessante afzetmarkten.

Je begrijpt waarom Oost-Groningen tot een van de armste regio's van Nederland behoort en Eindhoven tot de succesvolste

In Oost-Groningen is geen universiteit, het is dunbevolkt en de mensen zijn niet zo hoog opgeleid, want de hoog opgeleide mensen zijn allemaal al vertrokken naar regio's waar wel universiteiten zijn. Eindhoven is een van de succesvolste regio's omdat het aantrekkelijk is voor bedrijven en omdat de bevolking hoog is opgeleid.

